

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
ГУМАНІТАРНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної роботи

Олександр ПОЛІЩУК

«27» серпня 2025 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ФІЛОСОФІЯ З ОСНОВАМИ РЕЛІГІЄЗНАВСТВА

Галузь знань: А Освіта

Спеціальність: А4 Середня освіта

Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Фізична культура)

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Освітній компонент: обов'язковий

Робоча програма навчальної дисципліни «Філософія з основами релігієзнавства» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю Середня освіта (Фізична культура).

28 серпня 2025 року.- 21 с.

Розробник: Гуменюк Анна Миколаївна, к. філос. н., доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри суспільних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Протокол від 26 серпня 2025 року № 1.

Завідувач кафедри суспільних дисциплін

Володимир ОСТРОВИЙ

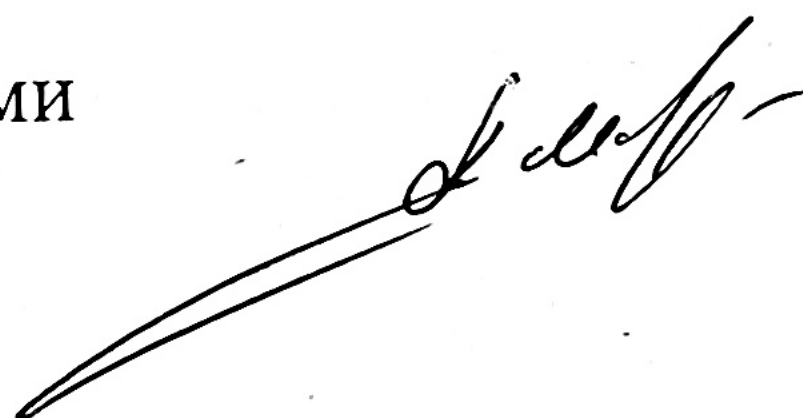

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми Середня освіта (Фізична культура) першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

26 серпня 2025 року

Гарант освітньої програми

Олександр МОЗОЛЕВ

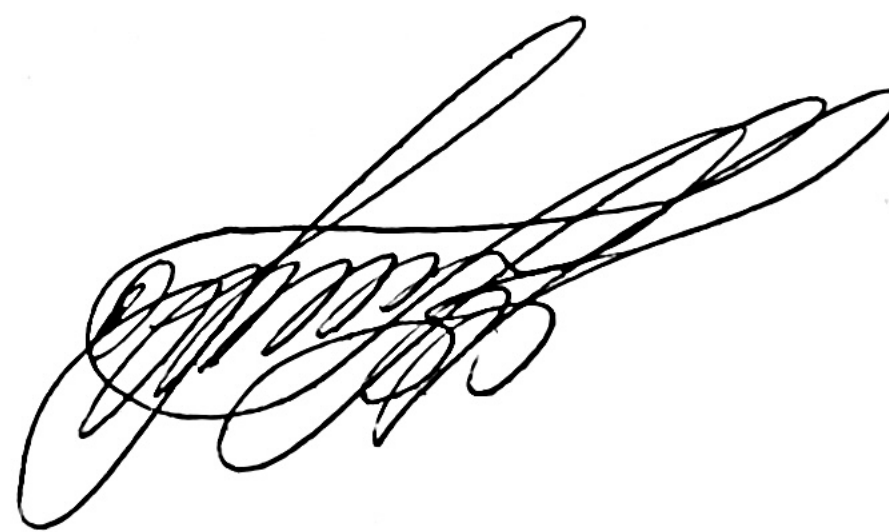

Робочу програму схвалено науково-методичною радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Протокол від 27 серпня 2025 року №1.

Голова науково-методичної ради

Олександр ПОЛІЩУК

Затверджено вченою радою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії

Протокол від 28 серпня 2025 року № 9.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань А Освіта	Нормативна	
Модулів – 1	Спеціальність: А4 Середня освіта (Фізична культура)	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – -		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних –2 самостійної роботи студента – 54	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	20 год.	
		Практичні, семінарські	
		16 год.	
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		54 год.	.
		Індивідуальні завдання:	
Вид контролю: Екзамен			

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу: формування цілісної системи знань з історії філософської думки; ознайомлення зі світовими релігіями (історією становлення та основними ідеями); розвиток умінь критично осмислювати, аналізувати, співставляти філософські концепції; формування власних світоглядних позицій щодо сучасних філософських проблем буття, людини і суспільства; оволодіння теорією та методологією наукового пізнання.

Кінцевим результатом є вироблення студентами власних світоглядних позицій та вміння їх обґрунтовувати, високий ступінь розвитку критичного мислення, системне і різностороннє бачення суспільних явищ та вибір оптимальних стратегій соціальної взаємодії, комплексний та різносторонній підхід до розв'язання соціальних проблем.

Основні завдання курсу:

- сформувати систему філософських понять та категорій з глибоким усвідомленням їх змісту та функцій;
- ознайомити здобувачів з основними історичними типами філософії та парадигмами філософування;
- ознайомити з історією виникнення та становлення світових релігій;
- проаналізувати сучасні тенденції розвитку філософії;
- розглянути основні проблеми та філософські концепції в галузі онтології, гносеології, філософської антропології, соціальної філософії;
- розвивати критичне мислення, вміння обґрунтовувати власну світоглядну позицію;
- сформувати вміння працювати з першоджерелами;
- навчити здійснювати власні дослідження з актуальних філософських і соціальних проблем;
- ознайомити з основними філософськими підходами в галузі дошкільної освіти.

У результаті вивчення курсу студенти повинні:

знати:

- особливості предметної ідентифікації філософії;
- базові категорії філософії, їх зміст і функції;
- історичні типи філософії та основні парадигми філософствування;
- основні етапи розвитку філософської думки;
- історію виникнення та становлення світових релігій;
- сучасні тенденції розвитку філософії;
- категоріальні визначення буття; розвиток уявлень про матерію в історії філософії; філософські аспекти проблеми руху; сучасні концепції простору та часу;

- специфіку філософського підходу до пізнання; особливості суб'єкта та об'єкта пізнання; основні принципи пізнання, рівні та форми пізнання; концепції істини;

- основні концепції антропогенезу та їх філософське обґрунтування; позиції класичної та некласичної філософської антропології; сучасні підходи до визначення сутності людини та її місця в світі;

- зміст і проблематику основних напрямів соціальної філософії.

- особливості основних філософських підходів в галузі дошкільної освіти.

вміти:

- оперувати понятійно-категоріальним апаратом;

- аналізувати праці представників світової та вітчизняної філософської думки і виокремлювати провідні ідеї;

- співставляти концепції представників різних філософських шкіл;

- обґрунтовувати власну світоглядну позицію;

- використовувати філософські методи та методологію, аналізуючи факти та явища, що відбуваються в суспільстві;

- пов'язувати загальні філософські проблеми з вирішенням завдань у різних галузях сучасної науки;

- здійснювати власні дослідження з актуальних проблем в галузі дошкільної освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен оволодіти такими *програмними компетентностями*:

Інтегральна компетентність. Здатність комплексно розв'язувати складні професійні задачі та практичні проблеми у сфері фізичної культури та туризму як в процесі навчання, так і в процесі роботи, що передбачає застосування теорій і методів суміжних галузей наук і характеризуються комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про суспільство, розвиток суспільства, техніку та технології, використовувати різні види рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 4. Здатність до критичного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 11. Здатність виховувати в учнів соціально-особистісні якості: цілеспрямованість, організованість, працьовитість, відповідальність, комунікативність.

Програмні результати навчання (РН)

РН-З 1. Використовувати положення нормативно-правових актів, галузевих стандартів у повсякденній професійній діяльності.

РН-З 2. Розуміти значення фізичної культури та спорту у формуванні всебічно й гармонійно розвинутої особистості.

Уміння/навички (РН-У/Н)

РН-У/Н 1. Знаходити та аналізувати фахову інформацію, проявляти навички критичного мислення, творчості, самостійності, колективної взаємодії.

Комунікація (РН-К)

РН-К 1. Володіння українською та іноземною мовами у професійному середовищі, володіти фаховою термінологією та професійним дискурсом, дотримуватися етики ділового спілкування.

Відповідальність і автономія (РН-ВіА)

РН-ВіА 1. Аналізувати суспільні процеси у сфері освіти, професійні проблеми, події у світі спорту та фізичної культури, самостійно приймати рішення на основі сформованих ціннісних орієнтирів та гуманістичних ідеалів.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія філософії.

Тема 1. Філософія, її походження, проблематика і функції.

Філософія і світогляд. Типи і форми світогляду. Концепції походження філософії. Сучасні уявлення про філософію її особливості у порівнянні з міфом, релігією, мистецтвом і наукою. Поняття світогляду і методології. Природа філософських проблем, їх зв'язок з фундаментальними питаннями людського буття. Своєрідність філософського пізнання, особливості результатів філософствування. Предмет та функції філософії.

Тема 2. Філософія Давнього Сходу.

Передумови філософії в Стародавній Індії. Релігії давньої Індії (брахманізм, джайнізм). Буддизм – найдавніша з світових релігій. Головні філософські вчення та школи Стародавньої Індії про людину та світ її життя. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуцій про людину та її виховання. Даосизм про начала буття та ідеал мудреця. Концепції фізичного виховання Стародавнього Сходу.

Тема 3. Антична філософія. Антична філософія, її своєрідність. Вчення про буття (мілетська школа, натурфілософія Геракліта, піфагореїзм, елейська школа). Сутність і характерні риси атомістичного матеріалізму (Левкіп, Демокріт, Епікур, Лукрецій Кар). Антропологічні мотиви в античній філософії. Самопізнання та належне існування (Сократ). Система об'єктивного ідеалізму Платона. його вчення про суспільство і державу. Філософська система Аристотеля ("метафізика", гносеологія, логіка). Аристотель про взаємопризначення душі і тіла. Образи належного існування людини в елліністичній та римській філософії (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, неоплатонізм). Філософія давнього Риму. Концепції фізичного виховання Античності. Олімпійські ігри як філософія розвитку людини.

Тема 4. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.

Особливості середньовічного суспільства. Апологетика, патристика, схоластика. Вчення Августина про природу та людину як творіння Бога, його концепція історичного процесу. Суперечки про природу універсалів: номіналізм та реалізм. Фома Аквінський як систематизатор схоластичної філософії. Арабська середньовічна філософія. Характерні риси епохи Відродження. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності (Данте, Петрарка, Альберті). М.Кузанський про людину як центр космічної ієрархії буття. Соціальні теорії (М.Маккіавеллі, Т.Мор, Т.Кампанелла та ін.). Гуманістичні ідеї Еразма Роттердамського. Природознавчі досягнення Коперніка, Галілео Галілея. Пантеїзм Дж.Бруно та скептицизм М.Монтеня. Концепції фізичного виховання в епоху Середньовіччя. Фізичне виховання лицарства. Концепції фізичного виховання в епоху Відродження. Повернення до ідеалів Античності. Гармонія тіла і духу.

Тема 5. Філософія Нового часу. Класична німецька філософія.

Формування нової парадигми філософствування. Механістична картина світу. Проблема методу пізнання. Емпіризм та раціоналізм (Фр. Бекон, Р.Декарт). Механістичний матеріалізм Т.Гоббса., його вчення про державу. Б.Паскаль про можливості та межі розуму. Проблема субстанції в філософських вченнях

Р.Декарта, Б.Спінози, Г.В.Лейбніца. Дж.Локк і його критика теорії природжених ідей Декарта. Суб'єктивно-ідеалістичні теорії XVIII ст. (Д.Берклі, скептицизм Д.Юма). Філософські ідеї Просвітництва (Монтеск'є, Вольтер, Руссо). Німецька класична філософія. "Коперніканський переворот" І. Канта. Діяльно-творча основа, буття в філософії Й.Г.Фіхте, його суб'єктивна діалектика. Філософія тотожності Ф.В.Й.Шеллінга. Г.В.Ф.Гегель, його філософська система та метод. Діалектика Гегеля як теорія і метод. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Концепції фізичного виховання Нового Часу.

Тема 6. Українська філософська думка.

Особливості формування світогляду в Київській Русі. Розуміння філософії як "любові до мудрості". Філософсько-правові ідеї в "Руській правді" Ярослава Мудрого. Основні проблеми і характерні риси в творчості Іларіона, Нестора, Володимира Мономаха, Кирила Туровського, Даниїла Заточника. Відображення ідей рівноправності, політичної самостійності, незалежності в народній творчості, в діяльності мислителів - "книжників" в період формування української нації (XIV-XV ст.). "Києво-Печерський патерик". Філософсько-гуманістична думка українського Ренесансу (XV-XVI ст.). Ідея двоїстої істини. Боротьба проти догм католицизму, обґрунтування православної догматики (Ю.Дрогобич, Р.Русин). Зародження професійної філософії. Творчість І.Вишенського, Г.Смотрицького. Києво-Могилянська академія і філософія Просвітництва. Вплив Києво-Могилянської академії на розвиток філософської думки українського та інших народів (Ф.Прокопович, Г.Кониський та ін.). Проблеми відношення людини до Бога, природи і духу, простору і часу, місця людини у Всесвіті. Г.С.Сковорода, його життя та філософія. Проблема самопізнання, "філософія серця", концепція "сродної" праці. Есхатологічні погляди Г.С. Сковороди. Філософсько-соціологічні погляди Т.Шевченка та М. Костомарова. "Філософія серця" П.Юркевича. Філософська концепція І. Франка. Соціально-філософські ідеї М. Драгоманова, їх вплив на розвиток слов'янського менталітету. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В.Винниченко, М.Грушевський, В.Зеньковський). Філософія національної самобутності (Д.Донцов, В.Липинський). Філософська спадщина Д.Чижевського. Сучасна філософська думка в Україні.

Тема 7. Плюралізм течій сучасної філософії. Філософія життя. (Шопенгауер, Ніцше) Екзистенціалізм К.-Ясперса, М.Хайдегера, А.Камю, Ж.-П.Сартра. Еволюція релігійної філософії у XX ст. Неотомізм, його антропоцентрична переорієнтація. Фрейдизм і неофрейдизм. Сутність, основні проблеми і характерні риси філософії постпозитивізму. Основні напрями взаємодії сучасних філософських течій.

Змістовий модуль 2. Проблеми буття та духу.

Тема 8. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості та пізнання у філософії.

Категорія буття: її смисл і специфіка процесів і станів природи. Проблема субстанції. Дуалізм, монізм і плюралізм. Матерія як філософська категорія. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття. Сучасна наукова картина

світу. Два способи філософського осягнення буття: діалектика і метафізика. Проблема співвідношення діалектики та метафізики. Пізнання в контексті людського існування. Суб'єкт, об'єкт та предмет пізнання. Дві концепції пізнавального процесу: пізнання як відображення і пізнання як творчість; проблема їх синтезу. Форми пізнавальної діяльності: буденна, релігійна, художня. Чуттєве та раціональне пізнання, співвідношення їхніх форм. Наука як спеціалізована форма пізнавальної діяльності. Методологічна функція філософії в науковому пізнанні. Генеза свідомості. Дух і свідомість. Походження та сутність свідомості як філософська проблема. Головні концепції походження свідомості. Свідомість як субстанція.

Тема 9. Проблема людини у філософії. Соціальна філософія.

Проблема походження та існування людини. Трудова концепція антропогенезу. Моральна гіпотеза виникнення людини З.Фрейда. Виникнення людини і становлення символічної діяльності (Е.Кассіер). Релігійна антропософія. Ортодоксальна доктрина походження людини та її сучасні модифікації. Християнський еволюціоналізм Тейяра де Шардена про походження та мету існування людини. Природне та суспільне в людині. Головні аспекти самореалізації людини. Самоцінність людського життя. Проблема сенсу життя в історії філософії. Особистість у вимірах філософського аналізу. Суспільство як складна самоорганізована система. Концепції походження суспільства. Місце і роль особистості у сучасному суспільстві. Глобальні проблеми сучасного суспільства і шляхи їх розв'язання.

Тема 10. Освіта як об'єкт філософського аналізу. Основні філософські підходи до розуміння сучасної шкільної освіти. Роль фізичної культури у становленні особистості та формуванні здорового способу життя. Сучасні концепції фізичного виховання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назва змістових модулів і тем	Кількість годин							
	Денна форма навчання				Заочна форма навчання			
	Всього	Лекції	Семінари	СРС	Всього	Лекції	Семінари	СРС
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Історія філософії.								
Тема 1. Філософія, її походження, проблематика і функції.	2	2	-					
Тема 2. Філософія Давнього Сходу.	9	2	1	6				
Тема 3. Антична філософія.	9	2	1	6				

Тема 4. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.	10	2	2	6				
Тема 5. Філософія Нового часу. Класична німецька філософія.	10	2	2	6				
Тема 6. Українська філософська думка.	10	2	2	6				
Тема 7. Плюралізм течій сучасної філософії.	10	2	2	6				
ВСЬОГО	60	14	10	36				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Проблеми буття та духу.								
Тема 8. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості та пізнання у філософії.	10	2	2	6				
Тема 9. Проблема людини у філософії. Соціальна філософія.	10	2	2	6				
Тема 10. Освіта як об'єкт філософського аналізу.	10	2	2	6				
ВСЬОГО	30	6	6	18				
ВСЬОГО	90	20	16	54				

5. Теми семінарських занять
Денна форма навчання

№ теми	Назва теми	Кількість годин
1.	Тема 2. Філософія Давнього Сходу.	1
2.	Тема 3. Антична філософія.	1
3.	Тема 4. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.	2
4.	Тема 5. Філософія Нового часу. Класична німецька філософія.	2
5.	Тема 6. Українська філософська думка.	2
6.	Тема 7. Плюралізм течій сучасної філософії.	2

7.	Тема 8. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості та пізнання у філософії.	2
8.	Тема 9. Проблема людини у філософії. Соціальна філософія.	2
9.	Тема 10. Освіта як об'єкт філософського аналізу.	2

6. Самостійна робота
Денна форма навчання

№ теми	Зміст завдань	Форма звітності	Кількість годин
1.	Опрацювання праці Ж.Дельоза і Ф.Гваттарі «Що таке філософія».	конспект	6
2.	Дослідити концептуальні напрямки становлення філософської думки давнього світу.	повідомлення	6
3.	Проаналізувати твір Платона «Апологія Сократа».	Твір «Чи справедливий вирок Афінського суду щодо Сократа»	6
4.	Охарактеризувати вчення Аврелія Августина про світ, про людину, про свободу волі. 2.Визначити відмінності у трактуванні проблеми співвідношення віри і розуму у філософів середньовіччя. 3.Визначити основні проблеми філософії Відродження.	Повідомлення, презентація	6
5.	Охарактеризувати концептуальні напрямки становлення філософської думки Нового часу. Пояснити вчення І.Канта про рівні та форми пізнання, суб'єктивну діалектику Й.Г.Фіхте, філософію тотожності Ф.В. Шеллінга, основні складові філософської системи Г. Гегеля,	реферат	6

	зміст "антропологічного принципу" у філософії Л.Фейєрбаха.		
5.	Розкрити ідеї одного з представників української філософської думки.	Доповідь на конференції	6
6.	Розкрити ідеї одного з представників філософської думки ХХ ст.	Повідомлення	6
7.	Нелінійність в контексті постнекласичної філософської парадигми.	Повідомлення	6
8.	Охарактеризувати антропологічний проект сучасності.	Презентація	6
9.	Розкрити концептуальні ідеї сучасної шкільної освіти. Підготувати повідомлення щодо сучасних концепцій фізичного виховання.	Проект	6
	Разом		54

8. Індивідуальне науково-дослідне завдання

9. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності (інтерактивні, проблемні, ігрові, проєктні, за логікою передачі інформації, критичного мислення); методи стимулювання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності (стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності, стимулювання обов'язку і відповідальності); методи контролю та самоконтролю.

Інтерактивна лекція, пояснення, мультимедійна презентація, евристична бесіда, диспут, Інтернет-розвідка, змістовий та критичний аналіз першоджерел, круглий стіл, дослідницький метод, mind-mapping, лекція-презентація, mind-mapping, рольова гра, метод «Мозаїки», метод «Дерева рішень» Лекція-діалог, сократівський метод, метод проєктів.

Методи усного контролю: індивідуальне та фронтальне опитування.

Методи письмового контролю: письмове тестування, презентація повідомлень за змістом першоджерел, міні-проекти, захист презентацій та рефератів, аргументативні есе, модульні контрольні роботи.

Методи самоконтролю: самоаналіз.

10. Система контролю та оцінювання

Контроль знань і умінь здобувачів освіти (поточний і підсумковий) з навчальної дисципліни здійснюється згідно з кредитно-модульною системою організації навчального процесу. Рейтинг студента із засвоєння дисципліни визначається за 100 бальною шкалою. В основу кредитно-трансферної системи навчання здобувачів вищої освіти покладено принцип накопичення оцінок за певний період навчання (модуль, семестр) і за різнобічну діяльність (в тому ж числі неформальну та інформальну освіту). Сума цих оцінок виступає в ролі кількісного показника якості роботи студента.

Поточний контроль засвоєння матеріалу дисципліни проводиться шляхом застосування методів усного або письмового контролю, тестування, перевірки самостійної роботи студентів, спостереження за навчальною діяльністю студентів.

Підсумкова оцінка виставляється після повного вивчення навчальної дисципліни, яка виводиться як сума проміжних оцінок за змістові модулі.

По завершенню вивчення курсу студенти складають **екзамен**.

Максимальна кількість балів, які студент може набрати за всі модулі впродовж семестру, становить 60 балів. Підсумковий контроль (екзамен) є обов'язковим для студентів, які набрали від 35 до 60 балів. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати на екзамені, становить 40 балів.

Критерії оцінювання відповідей студентів на екзамені: правильність, точність, повнота відповіді; вільне володіння матеріалом; розуміння матеріалу курсу; вміння наводити приклади.

Остаточна оцінка рівня знань з навчальної дисципліни розраховується як сума балів за складання змістових модулів та екзаменаційних балів (максимальна кількість – 100 балів).

Еквівалент оцінки в балах для кожної теми визначено в таблицях.

Розподіл балів, які отримують здобувачі освіти (екзамен)

Денна форма навчання

Поточний контроль										Екзамен	Разом
ЗМ 1							ЗМ 2			40	100
T 1	T 2	T 3	T4	T5	T6	T7	T 8	T 9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

№	Тема	Тести	Усне опитуван ня	Самостій на робота	Разом
1.	Тема 1. Філософія, її походження, проблематика і функції.	2	2	2	6
2.	Тема 2. Філософія Давнього Сходу.	2	2	2	6
3.	Тема 3. Антична філософія.	2	2	2	6
4.	Тема 4. Філософія Середньовіччя та доби Відродження.	2	2	2	6
5.	Тема 5. Філософія Нового часу. Класична німецька філософія.	2	2	2	6
6.	Тема 6. Українська філософська думка.	2	2	2	6
7.	Тема 7. Плюралізм течій сучасної філософії.	2	2	2	6
8.	Тема 8. Філософське розуміння світу. Проблема свідомості та	2	2	2	6

	пізнання філософії.	у				
9.	Тема 9. Проблема людини у філософії. Соціальна філософія.	2	2	2	6	
10	Тема 10. Освіта як об'єкт філософського аналізу.	2	2	2	6	
	Усього	20	20	20	60	

Під час поточного контролю враховуються результати навчання здобувачів, отриманих ними у неформальній та інформальній освіті: навчання на відкритих онлайн-курсах, вебінарах; участь у семінарах, конференціях та ін.

Перезарахуванню підлягають результати навчання отримані шляхом неформальної освіти, що за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як навчальній дисципліні в цілому, так і її окремому розділу, темі (темам), які передбачені робочою програмою навчальної дисципліни. Умовами для зарахування результатів навчання є такі:

- наявність сертифікату;
- відповідність змісту, компетентностей, результатів навчання освітньої послуги фаховому спрямуванню навчальної дисципліни (програмним компетентностям та програмним результатам навчання).

Перезарахування результатів навчання з окремих тем здійснюється в межах балів (викладач визначає кількість).

Для перезарахування результатів навчання з дисципліни (з усіх тем), отриманих у неформальній та інформальній освіті, здобувач подає декану факультету:

- заяву;
- завірені у встановленому порядку копії документів, що підтверджують участь здобувача у заході неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи тощо, які підтверджують ті вміння, які здобувач отримав під час навчання).
- опис заходів неформальної освіти (інформаційний лист, запрошення, програма тощо);
- опис змісту та результатів інформальної освіти.

Переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання, в 4-х бальну та шкалу за системою ECTS здійснюється за такою схемою:

11. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проєкту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Академічна доброчесність: Політика щодо академічної доброчесності учасників освітнього процесу формується на основі дотримання принципів академічної доброчесності з урахуванням норм «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (затвердженого вченою радою Академії від 25.06.2019 року протокол №6).

12. Методичне забезпечення

1. Робоча програма.
2. Тести.
3. Методичні рекомендації до виконання самостійних робіт.
4. Навчально-методичні матеріали для студентів заочної форми навчання.
5. Питання до екзамену.

13. Орієнтований перелік запитань до екзамену

1. Філософія і світогляд. Типи і форми світогляду.
2. Концепції походження філософії. Сучасні уявлення про філософію її особливості у порівнянні з міфом, релігією, мистецтвом і наукою.

3. Природа філософських проблем, їх зв'язок з фундаментальними питаннями людського буття.
4. Своєрідність філософського пізнання, особливості результатів філософствування.
5. Предмет та функції філософії.
6. Передумови філософії в Стародавній Індії. Релігії давньої Індії (брахманізм, джайнізм).
7. Буддизм – найдавніша з світових релігій.
8. Головні філософські вчення та школи Стародавньої Індії про людину та світ її життя.
9. Зародження філософії у Стародавньому Китаї. Конфуцій про людину та її виховання. Даосизм про начала буття та ідеал мудреця. Концепції фізичного виховання Стародавнього Сходу.
10. Антична філософія, її своєрідність. Вчення про буття (мілетська школа, натурфілософія Геракліта, піфагореїзм, елейська школа).
11. Сутність і характерні риси атомістичного матеріалізму (Левкіп, Демокріт, Епікур, Лукрецій Кар).
12. Антропологічні мотиви в античній філософії. Самопізнання та належне існування (Сократ).
13. Система об'єктивного ідеалізму Платона. його вчення про суспільство і державу.
14. Філософська система Аристотеля ("метафізика", гносеологія, логіка). Аристотель про взаємопризначення душі і тіла.
15. Образи належного існування людини в елліністичній та римській філософії (стоїцизм, епікуреїзм, скептицизм, неоплатонізм). Концепції фізичного виховання Античності.
16. Особливості середньовічного суспільства. Апологетика, патристика, схоластика.
17. Вчення Августина про природу та людину як творіння Бога, його концепція історичного процесу.
18. Концепції фізичного виховання епохи Середньовіччя.
19. Фома Аквінський як систематизатор схоластичної філософії.
20. Характерні риси епохи Відродження. Гуманізм і проблема цілісної людської індивідуальності (Данте, Петрарка, Альберті). Гуманістичні ідеї Еразма Роттердамського.
21. М.Кузанський про людину як центр космічної ієрархії буття. Соціальні теорії (М. Макіавеллі, Т. Мор, Т. Кампанелла та ін.).
22. Концепції фізичного виховання епохи Відродження.
23. Природознавчі досягнення М. Коперніка, Галілео Галілея. Пантеїзм Дж. Бруно та скептицизм М. Монтеня.
24. Формування нової парадигми філософствування Нового Часу. Механістична картина світу.
25. Проблема методу пізнання. Емпіризм та раціоналізм (Фр. Бекон, Р.Декарт).
26. Механістичний матеріалізм Т.Гоббса., його вчення про державу.

27. Концепції фізичного виховання епохи Нового Часу.
28. Проблема субстанції в філософських вченнях Р.Декарта, Б.Спінози, Г.В.Лейбніца. Дж.Локк і його критика теорії природжених ідей Декарта.
29. Німецька класична філософія. "Коперніканський переворот" І. Канта.
30. Діяльно-творча основа, буття в філософії Й.Г.Фіхте, його суб'єктивна діалектика.
31. Філософія тотожності Ф.В.Й.Шеллінга.
32. Г.В.Ф.Гегель, його філософська система та метод. Діалектика Гегеля як теорія і метод.
33. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Людина як природна, чуттєво-тілесна істота.
34. Особливості формування світогляду в Київській Русі. Розуміння філософії як "любові до мудрості". Філософсько-правові ідеї в "Руській правді" Ярослава Мудрого.
35. Основні проблеми і характерні риси в творчості Іларіона, Нестора, Володимира Мономаха, Кирила Туровського, Даниїла Заточника.
36. Відображення ідей рівноправності, політичної самостійності, незалежності в народній творчості, в діяльності мислителів - "книжників" в період формування української нації (XIV-XV ст.).
37. "Києво-Печерський патерик". Філософсько-гуманістична думка українського Ренесансу (XV-XVII ст.).
38. Ідея двоїстої істини. Боротьба проти догм католицизму, обґрунтування православної догматики (Ю.Дрогобич, Р.Русин).
39. Зародження професійної філософії. Творчість І.Вишенського, Г.Смотрицького.
40. Києво-Могилянська академія і філософія Просвітництва. Вплив Києво-Могилянської академії на розвиток філософської думки українського та інших народів (Ф.Прокопович, Г.Кониський та ін.).
41. Проблеми відношення людини до Бога, природи і духу, простору і часу, місця людини у Всесвіті. Г.С.Сковорода, його життя та філософія. Проблема самопізнання, "філософія серця", концепція "сродної" праці. Есхатологічні погляди Г.С. Сковороди.
42. Філософсько-соціологічні погляди Т.Шевченка та М. Костомарова.
43. "Філософія серця" П.Юркевича.
44. Філософська концепція І. Франка.
45. Соціально-філософські ідеї М. Драгоманова, їх вплив на розвиток слов'янського менталітету.
46. Філософія періоду відродження українського духовного життя (В.Винниченко, М.Грушевський, В.Зеньковський).
47. Філософія національної самобутності (Д.Донцов, В.Липинський). Філософська спадщина Д.Чижевського.
48. Сучасна філософська думка в Україні.
49. Плюралізм течій сучасної філософії. Філософія життя. (Щопенгауер, Ніцше)
50. Екзистенціалізм К.-Ясперса, М.Хайдегера, А.Камю, Ж.-П.Сартра.

51. Неотомізм, його антропоцентрична переорієнтація.
52. Фрейдизм і неофрейдизм.
53. Сутність, основні проблеми і характерні риси філософії постпозитивізму.
54. Категорія буття: її смисл і специфіка процесів і станів природи. Проблема субстанції. Дуалізм, монізм і плюралізм. Матерія як філософська категорія. Сучасна наука про рівні та форми виявлення буття. Сучасна наукова картина світу. Два способи філософського осягнення буття: діалектика і метафізика. Проблема співвідношення діалектики та метафізики.
55. Пізнання в контексті людського існування. Суб'єкт, об'єкт та предмет пізнання. Дві концепції пізнавального процесу: пізнання як відображення і пізнання як творчість; проблема їх синтезу. Форми пізнавальної діяльності: буденна, релігійна, художня. Чуттєве та раціональне пізнання, співвідношення їхніх форм. Наука як спеціалізована форма пізнавальної діяльності. Методологічна функція філософії в науковому пізнанні. Генеза свідомості. Дух і свідомість. Походження та сутність свідомості як філософська проблема. Головні концепції походження свідомості. Свідомість як субстанція.
56. Проблема походження та існування людини. Трудова концепція антропогенезу. Моральна гіпотеза виникнення людини З.Фрейда. Виникнення людини і становлення символічної діяльності (Е.Кассілер). Релігійна антропософія. Ортодоксальна доктрина походження людини та її сучасні модифікації. Християнський еволюціоналізм Тейяра де Шардена про походження та мету існування людини. Природне та суспільне в людині. Головні аспекти самореалізації людини. Самоцінність людського життя. Проблема сенсу життя в історії філософії. Особистість у вимірах філософського аналізу.
57. Освіта як об'єкт філософського аналізу. Сучасні концепції фізичного виховання в Новій українській школі.

14. Рекомендована література

Основна

Основна

Першоджерела:

1. Августин А. Сповідь. Київ, 2022. 356 с.
2. Аристотель. Метафізика. Харків: Фоліо, 2023. 300 с.
3. Гегель Г.В.Ф. Феноменологія духу. Харків: Фоліо, 2019. 476 с.
4. Декарт Р. Міркування про метод. Київ, 2011. 370 с.
5. Камю А. Чужий.- Харків. Фоліо, 2020. 123 с.
6. Кант І. Критика чистого розуму. Київ. Юніверс, 2000. 506 с.
7. Макіавеллі Н. Державець. Харків: Фоліо, 2019. 112 с.
8. Ніцше Ф. Так мовив Заратустра. Харків: Фоліо, 2024. 256 с.

9. Платон. Аполіогія Сократа. Харків: Фоліо, 2017. 405 с.
10. Руссо Ж.-Ж. Вибрані трактати. Харків: Фоліо, 2018. 603 с.
11. Сартр Ж.П. Шляхи свободи. Видавництво Жупанського, 2016. 312 с.
12. Фрейд З. Психологія сексуальності. Харків: Фоліо, 2025. 160 с.
13. Фромм Э. Втеча від свободи. Книжковий клуб «Клуб сімейного дозвілля», 2024. 288 с.
14. Чижевський Д. Нариси з історії філософії на Україні. Київ, 1995. 176 с.
15. Шопенгауер А. Афоризми життєвої мудрості. Київ, 2019. 152 с.
16. Юнг К. Архетипи і колективне несвідоме. Астролябія, 2018. 608 с.

Підручники:

1. Губерський Л.В. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. Харків: Фоліо, 2018. 621 с.
2. Воронюк О.Л. Філософія: підручник, 3-тє видання переробл. та допов.-«Медицина», 2018. 216 с.
3. Данильян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія: 2-ге видання. Харків: Фоліо, 2018. 136 с.
4. Шмиголь М.Ф. Основи філософії. Навчальний посібник.-К.: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.

Допоміжна

1. Гуменюк А.М. Антропологічні орієнтири освіти постсучасності// Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. Київ : ПП «Видавництво «Гілея», 2017. Вип.127 . С. 294-297
2. Гуменюк А.М. Реконструкція культурної природи текстів Г.Сковороди як структурованої монади етнічного простору. Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. Київ: ПП «Видавництво «Гілея», 2019. Вип.150. С.30-35
3. Гуменюк А.М. Реконструкція біблійних образів як складників релігійної картини світу. Гілея : науковий вісник: збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. Київ: ПП «Видавництво «Гілея», 2020. Вип.156. С.169-173.
4. Гуменюк А.М. Становлення критичного мислення майбутніх вчителів історії на заняттях філософських дисциплін//Вісник Львівського університету. Серія: філософсько-політологічні студії №39\2021. С.45-50.

Інформаційні ресурси

Міністерство освіти і науки України	www.educatio.gov.ua
	www.ministry.edu-ua.net
Академія педагогічних наук України	www.apsu.org.ua
	www.aps.edu-ua.net
UDL System Українська система дистанційного навчання	www.udl.org.ua
Національний педагогічний університет ім.М.П.Драгоманова	www.npu.kiev.ua
Національний університет ім. Т.Шевченка	www.univ.kiev.ua
Українська Академія державного управління при Президентові України	www.academy.kiev.ua
Українська науково-освітня мережа УРАН	www.uran.net.ua
Бібліотечний світ України	www.ukrplibworld.kiev.ua
Національна бібліотека України ім.В.Вернадського	www.nbuv.gov.ua
Державна освітянська бібліотека України	www.edu-ua.net/library
Національна парламентська бібліотека України	www.nplu.kiev.ua
Наукова бібліотека ім. М.Максимовича	http://lib-gw.univ.kiev.ua